

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ДОБРО УПРАВЛЕНИЕ

проект "Гражданска инициатива за укрепване на интегритета на съдебната система", финансиран от
Оперативна програма "Добро управление", договор № BG05SFOP001-3.003-0029-C01/ 05.09.2017 г.

Доклад по Дейност 5: Измерване на Индекса на интегритета в съдебната система за 2018

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ДОБРО УПРАВЛЕНИЕ

проект "Гражданска инициатива за укрепване на интегритета на съдебната система", финансиран от
Оперативна програма "Добро управление", договор № BG05SFOP001-3.003-0029-C01/ 05.09.2017 г.

Този документ е създаден с финансовата подкрепа на Оперативна програма "Добро управление", съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от фондация "Център за модернизирание на политики" и сдружение "Съюз на юристите в България" и при никакви обстоятелства не може да се приема, че този документ отразява официалното становище на Европейския съюз и Управляващия орган на Оперативна програма "Добро управление".

Оперативна програма	"Добро управление "
Проект:	"Гражданска инициатива за укрепване на интегритета на съдебната система "
Договор за предоставяне на БФП :	№ BG05SFOP001-3.003-0029-C01/ 05.09.2017 г
Дейност	Дейност 5 Измерване на Индекса на интегритета в съдебната система за 2018. Популяризиране на резултатите и изграждане на капацитет за последващи измервания на Индекса
Под дейност:	Документално проучване
Период на изпълнение	1.08.2018 г.-05.05.2019 г

СЪДЪРЖАНИЕ

ВЪВЕДЕНИЕ	5
Приемания.....	6
Обхват	6
ПРАВНА И ИНСТИТУЦИОНАЛНА РАМКА – К_П.....	7
Приемания.....	7
Източници на информация:.....	7
Елементи.....	7

ИЗПОЛЗВАНИ СЪКРАЩЕНИЯ

<i>ИИСС</i>	Индекс за интегритет на Съдебната система
<i>СС</i>	Съдебната система
<i>КРБ</i>	Конституция на Република България
<i>КЕПБМ</i>	Кодекс за етично поведение на българските магистрати
<i>Кпи</i>	Компонент на правна и институционална рамка
<i>ВАС</i>	Висш административен съд
<i>ВСС</i>	Висш съдебен съвет
<i>ФГ</i>	Фокус група
<i>ЗСВ</i>	Закон за съдебната власт
<i>Кo</i>	Компонент организация на съдебната власт

ВЪВЕДЕНИЕ

Водещи при определяне на компонентите на индекса за интегритет на съдебната система (ИИСС) са институционалната и правна рамка, в която функционира съдебната система (СС) – Конституция на Република България (КРБ), Закон за съдебната власт (ЗСВ) и Кодекса за етично поведение на българските магистрати (КЕПБМ). С индекса цели измерването на интегритета в цялата съдебна система, а не на всеки отделен магистрат. От дефиницията за интегритет е видно, че той е вътрешна характеристика, основана на спазването на определени етични стандарти и следването на общоприети ценности, валидни в последователна и непротиворечива нормативна среда, устойчива, прозрачна и отговорна институционална рамка. В много развити държави изисквания за висок морал и нравственост са формулирани за всеки кандидат за публична служба, а кодексите за поведение са единни и валидни за всеки държавен служител (служител на публична служба), колкото по-високо в йерархията, толкова са по-високи обществените очаквания. Стандартите за поведение са специфични за конкретната служба.

За целите на проекта "**интегритетът на съдебната система**" се разбира в неговия широк смисъл като цялостна концепция за способността на съдебната система да функционира съгласно установена и оповестена рамка от правила, ценности и стандарти, които ръководят поведението, решенията и действията на органите на съдебната власт при изпълнението на публичните задължения. Това означава пълно приемане и зачитане на ценности като независимост, безпристрастност, справедливост и прозрачност, вежливост и толерантност, почтеност и благоприличие, професионална компетентност, както и неприемане на корупцията.

"**Интегритетът на съдебната система**" е комплексна характеристика, която определя степента, в която **дейността на органите на съдебната власт**:

- е **регулирана** последователно, непротиворечиво и съобразно принципите на демократичното управление;
- е **организирана** по рационален, ефективен и ефикасен начин;
- се **осъществява** от професионалисти и има установена система за професионално развитие на магистратите;
- се **ръководи** от установена и оповестена рамка от етични стандарти;
- се **осъществява** по начин, който поддържа високо обществено доверие.

Приемания

ИИСС се базиран на следните приемания:

- При идеална съдебна система индексът на интегритет е 100 и е еднакъв за всички нейни структури;
- Интегритетът се крепи на следните основни стълба, а именно:
  - последователно, непротиворечиво и съобразно принципите на демократичното управление регулиране на съдебната система;
  - рационална, ефективна и ефикасна организация;
  - професионализъм и професионално развитие
  - установена и оповестена рамка от етични стандарти;
  - обществено доверие в съдебната система, измервано чрез външното възприемане на системата: широка общественост и експертна общност.

Обхват

ИИСС се изчислява съобразно рамката на интегритета като е показана по-долу и изчисляване на за всеки един от индикаторите, подиндикаторите и елементите, развити по долу и показани в схемата:

Последователно, непротиворечиво и съобразно принципите на демократичното управление регулиране на съдебната система

Изследват се заложените норми, тяхното прилагане и развитие в:

- Конституция на Република България;
- Закон за съдебната власт;
- Решения на Конституционния съд на република България;
- Вътрешни за СС правила;
- Етични правила.

ПРАВНА И ИНСТИТУЦИОНАЛНА РАМКА – *Кпи*

Приемания

Кпи се оценява на следните приемания:

- При идеална правна и институционална рамка *Кпи* интегритет е 100 и е еднакъв за всеки от елементите на компонента;
- Правната и институционална рамка се гради чрез Основния закон на държавата, Закона за съдебната власт и прилагачи актове на съдебната власт
  - установена и оповестена рамка от етични стандарти;

обществено доверие в съдебната система, измервано чрез външното възприемане на системата: широка общественост и експертна общност

Източници на информация:

Конституция на Република България

Закон за съдебната власт;

Вътрешни правила на органите на СВ:

- ВАС
  - Вътрешни правила за предоставяне на достъп до обществена информация;
  - вътрешни правила за администриране на сигнали за конфликт на интереси, корупция и измами, както и искания за събиране на информация по сигнали за конфликт на интереси;

Етичен кодекс на българските магистрати и приети на негово основание етични стандарти.

Оценки по Елементи

По отношение на правната и институционална рамка важни компоненти с влияние върху интегритета на съдебната власт са:

- Последователно, непротиворечиво и съобразно принципите на демократичното управление регулиране на съдебната система и

нейния интегритет – предвижда се експертен анализ на разпоредбите на КРБ, ЗСВ и др. ;

- Устойчивост на правната рамка.

Коментар:

$K_{ин}$ е индекс на правната и институционална рамка. Определя през изследователските въпроси по елементи на индикатора. Неговата максимална стойност е 100,

- По първи елемент ($E_{КРБ}$):

По първия индикатор основните изследователски въпроси са групирани, за да бъдат оценявани по елементи на правната и институционална рамка, съответно през КРБ, ЗСВ, Вътрешни правила.

$K_{ин}$ има пет елемента, всеки от които се оценява посредством експертна оценка по документи с отговор на изследователски въпроси по елементи, оценени от 1 (напълно не отговаря) до 10 (напълно отговаря). Техният сбор се нормира към 100.

Изследователските методи – **изследване по документи и валидация от резултати от фокус група от магистрати. При разминавания** експертите повторно и в разширен състав валидират оценките си.

По първи елемент ($E_{КРБ}$), екипът извършил оценката е отговорил на следните оценъчни въпроси:

- Регламентира ли Конституцията на Република България последователно съдебната система? - 10
- Регламентира ли Конституцията на Република България непротиворечиво съдебната система? - 10
- Регламентира ли Конституцията на Република България съдебната система съобразно принципите на демократичното управление?- 10
- Регламентира ли Конституцията почтеността/интегритета на магистратите, по начин, от който да е видно, че това е необходимо условие за заемане на магистратска длъжност?-2

Оценката на регламентацията в Конституцията на Република България по отношение на последователността по този показател е висока. Разпоредбите по отношение на съдебната власт в основния закон на България с развитието и промените на конституционната уредба стават все по-подробни и изчерпателни. Особено показателни в това отношение са промените в последните години, реализирани под натиска на изискванията на Механизма за сътрудничество и проверка, създаден от Европейската Комисия (ЕК) поради установени дефицити в съдебната система,

проект "Гражданска инициатива за укрепване на интегритета на съдебната система", финансиран от
Оперативна програма "Добро управление", договор № BG05SFOP001-3.003-0029-C01/ 05.09.2017 г.

борбата с корупцията и, само за България, организираната престъпност, непосредствено преди членството на България и Румъния в ЕС. Конституцията регламентира непротиворечиво уредбата на ЗСВ. Конституционната уредба, свързана с интегритета на магистратите и съдебната система, не предвижда изисквания по отношение на нравствените качества на магистратите (с изключение към членовете на ВСС), за разлика от основните закони на други европейски държави, като например Германия. От друга страна последните изменения на КРБ (чл.132а, ал.6) възлагат на ИВСС да извършва проверки за почтеност и конфликт на интереси на съдии, прокурори и следователи, на имуществените им декларации, както и за установяване на действия, които накърняват престижа на съдебната власт, и такива, свързани с нарушаване на независимостта на съдиите, прокурорите и следователите, което е свързано с контрола на интегритета. Отделен остава въпросът дали това е материя за конституционна уредба.

Многото изменения, както и непълното съгласуване на всички текстове в Закона по отношение на промените, свързани с текстовете за етичното поведение на магистратите, отсъствие на дефиниция на понятието за почтеност, отсъствието на текст кой/и е/са органът/те, кой/ито изработва/т/, приема/т/, одобрява/т, променя/т Кодекса за етично поведение, създава правна неяснота и несигурност.

$$\text{Обща експертна оценка } E_{\text{КРБ}} = \frac{10+10+10+2}{40} \times 100 = 80$$

Общо по $E_{\text{КРБ}}$ експертната оценка е 80, означаваща, че Конституцията на РБ има високо ниво на съответствие критериите за непротиворечиво регулиране на съдебната система, съобразно принципите на демократичното управление, но не регламентира почтеността/интегритета на магистратите, по начин, от който да е видно, че това е необходимо условие за заемане на магистратска длъжност.

Във Фокус групата, в която е валидирана оценката, получената стойност на този елемент е 82,5. След разглеждане на компонентите, оценителният екип определи

$$E_{\text{КРБ}}=80$$

По втори елемент ($E_{\text{ЗСВ}}$) е

- Регламентира ли ЗСВ последователно съдебната система? - 8
- Регламентира ли ЗСВ непротиворечиво съдебната система? – 8
- Регламентира ли ЗСВ съдебната система съобразно принципите на демократичното управление? - 8
- Регламентира ли ЗСВ почтеността/интегритета на магистратите като необходимо условие за изпълнение на магистратска длъжност? 5

проект "Гражданска инициатива за укрепване на интегритета на съдебната система", финансиран от
Оперативна програма "Добро управление", договор № BG05SFOP001-3.003-0029-C01/ 05.09.2017 г.

$$\text{Обща експертна оценка ЕЗСВ} = \frac{8+8+8+5}{40} \times 100 = 72,5$$

Фокус групата оцени ЗСВ по зададените оценителни въпроси с 70 точки. Оценителният екип разгледа оценката си и прие оценката на ФГ.

ЕЗСВ = 70

Общо по ЕЗСВ експертната оценка е 70, означаваща, че Законът за съдебната власт има над средно ниво на постигане на съответствие критериите за непротиворечиво регулиране на съдебната система, съобразно принципите на демократичното управление, но не предвид многобройните промени в последните години има несъответствие по отношение на приемане и актуализиране на КЕПБМ.

- По елемент трети (ЕВП):

- Съществува ли унификация във вътрешните правила на съдилищата/прокуратурата по отношение почтеността/интегритета на магистратите? 3
- Отражават ли вътрешните правила на съдилищата/прокуратурата изискванията на Конституцията, ЗСВ, решенията на ВСС? 10

$$\text{Обща експертна оценка ЕВП} = \frac{3+9}{20} \times 100 = 60$$

Елементът е оценяван само експертно:

ЕВП = 60

Общо по ЕВП експертната оценка е 60, означаваща, че няма несъответствия с изискванията на Конституцията, Закона за съдебната власт и решенията на ВС, но не е открита унификация на вътрешните правила по отношение на почтеността/интегритета на магистратите.

- По елемент 4 (ЕЕС)

- Кодексът за етично поведение на българските магистрати определя в достатъчна степен рамките на поведение на магистратите, за да отговарят на най-високи изисквания за морално поведение в обществото? – 5
- Съществуват ли стандарти за етично поведение на магистратите по определени казуси? 6
- Дисциплинарните комисии при своите решения ръководят ли се от кодекса за етично поведение на българските магистрат, стандартите за етично поведение и приетите норми на обществото? 2

проект "Гражданска инициатива за укрепване на интегритета на съдебната система", финансиран от
Оперативна програма "Добро управление", договор № BG05SFOP001-3.003-0029-C01/ 05.09.2017 г.

В Кодекса за етично поведение на българските магистрати специално внимание е отделено на поведението на административните ръководители (магистратите на ръководни длъжности), като повтаря записаните в ЗСВ отговорности на тези длъжности, до измененията през 2016 г. С въвеждането на нова алинея 5 към чл. 170 от ЗСВ за председател на Върховния касационен съд, председател на Върховния административен съд и главен прокурор се въвеждат специални изисквания да притежават способност за придържане и налагане на висок етичен стандарт. Нормално е да се очаква, че в КЕПБМ следва да е отделено внимание на а) определението на „висок етичен стандарт; б) начините за постигане и/или проявленията на заложените в Закона изисквания. В КЕПБМ е записано, че основен гарант за съблюдаване и прилагане правилата в него са самите магистрати чрез тяхната убеденост, съпричастност и доброволно приемане и прилагане на етичните правила за поведение.

По отношение на мерките при констатирани нарушения на нормите, в Кодекса е записано, че „професионалните сдружения на магистратите предприемат мерки предвидени в уставите им“. В ЗСВ чл.217 в е записано, че съдиите, прокурорите и следователите могат свободно да образуват и да членуват в организации, които защитават професионалните им интереси, под формата на юридическо лице, за вписано като сдруженията с нестопанска цел. Законът не предвижда уставите на тези сдружения да предвиждат ред и условия за реакция при констатирани нарушения на Кодекса, още по-малко унифицирани за трите вида професионални организации, необходими за еднакво прилагане на КЕПБМ.

$$\text{Обща експертна оценка } E_{EC} = \frac{5+6+}{30} \times 100 = 43,33$$

Оценка на магистратите във ФГ

- Кодексът за етично поведение на българските магистрати определя в достатъчна степен рамките на поведение на магистратите, за да отговарят на най-високи изисквания за морално поведение в обществото? – 4.5
- Съществуват ли стандарти за етично поведение на магистратите по определени казуси? 7
- Дисциплинарните комисии при своите решения ръководят ли се от кодекса за етично поведение на българските магистрат, стандартите за етично поведение и приетите норми на обществото? 3

Изчислена, общата оценка на магистратите е 48,3, което означава средно ниво на съответствие.

След разглеждане е експертния екип, приетата оценка на този елемент е

$E_{EC}=43,33$

проект "Гражданска инициатива за укрепване на интегритета на съдебната система", финансиран от
Оперативна програма "Добро управление", договор № BG05SFOP001-3.003-0029-C01/ 05.09.2017 г.

Общо по $E_{ЕС}$ оценката е 43.3, означава че този елемент има под средно ниво на съответствие с най-високи изисквания за морално поведение в обществото през определяне на рамките на поведение на магистратите,

По елемент 5: Устойчивост на правната рамка ($E_{УПР}$)

- Колко често се променя правната рамка? 2
- Съгласувани ли са промените? 5
- Актуални ли са етичните правила и стандарти? 6

За 13 години действие на първия ЗСВ (1994-2007г.) в него са направени 33 промени, от които 10 с решения на КСРБ, което наред с членството в ЕС и въведения с решение на Европейската комисия Механизъм за сътрудничество и проверка е основен мотив за приемането на изцяло нов Закон за съдебната власт (7 август 2007 г.). За по-малко от 13 години в действащия ЗСВ са направени 47 промени , като през 2017 г. има 7 публикувани в Държавен вестник промени.

$$\text{Обща експертна оценка } E_{ВП} = \frac{2+5+6}{30} \times 100 = 43.3$$

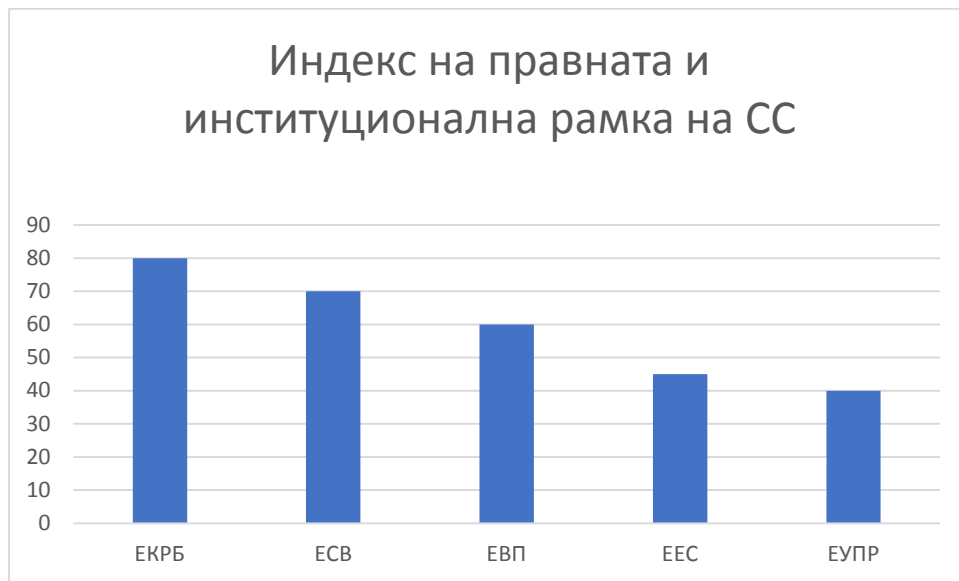
$E_{ВП}=43,3$

Общо по $E_{ВП}$ общата оценка е 43,3, означаваща, правната рамка има под средно ниво за съответствие с критериите за устойчивост, съгласуваност и актуалност на правната рамка.

Оценка на магистратите във ФГ по този елемент е значително по-ниска от тази на експертите и е едва 35 , като също остава под средното ниво на съответствие.

проект "Гражданска инициатива за укрепване на интегритета на съдебната система", финансиран от
Оперативна програма "Добро управление", договор № BG05SFOP001-3.003-0029-C01/ 05.09.2017 г.

На всеки един от елементите е дадена тежест от 1 до 5, като 5 е с най-високата.

ЕКРБ	ЕЗСВ	ЕВП	ЕЕС	ЕУПР
2	5	1	3	4

$$К_{\text{ПИ}} = \frac{2 \times \text{Екрб} + 5 \times \text{Езсв} + \text{Евп} + 3 \times \text{Еес} + 4 \times \text{Еупр}}{15} = \frac{2 \times 80 + 5 \times 70 + 60 + 3 \times 43.3 + 4 \times 40}{15} = 56,67$$

Компонентът за правна и институционална рамка има стойност 56,67 и съгласно приетата класификация е над средното ниво на съответствие с критериите за интегритет на СС в това поле, като най-съществен принос за смъкване на индекса имат неустойчивостта на правната рамка и честите промени. Стойността е „А“

ОРГАНИЗАЦИЯ НА СЪДЕБНАТА СИСТЕМА – К₀

Приемания

К₀ се оценява на следните приемания:

- При организация и обезпеченост на СС К₀ интегритет е 100 и е еднакъв за всеки от елементите на компонента;
- Организацията на СС се основава на ресурсното обезпечаване през бюджета на СС, проникването на технологиите в нея и участието на магистратите и гражданите при определяне на нуждите и потребностите.

Източници на информация:

- Протоколи от заседания на ВСС;
- Изследвания на *Институт за пазарна икономика* / 26.10.2018
- Пълен стенографски протокол № 22 от заседанието на Пленума на Висшия съдебен съвет, проведено на 13 септември 2018 г;

Оценки по елементи

Оценява степента на рационалност, ефективност и ефикасност на организацията на съдебната система:

- Ресурсно обезпечаване, в т.ч. участие на магистратите при определяне на бюджета;
- Участие на гражданите и
- Прилагане на съвременни управленски технологии.

Коментар:

К₀ е индикатор на организацията на съдебната система. Определя през изследователските въпроси по елементи и поделементи на индикатора. Неговата максимална стойност е 100,

Изследователски/оценъчни въпроси по елементите на К₀:

- По първи елемент Ресурсно обезпечаване, в т.ч. участие на магистратите при определяне на бюджета (Е_{Р0}):
  - Осигурява ли бюджетната процедура независимостта на съдебната власт – 9;

проект "Гражданска инициатива за укрепване на интегритета на съдебната система", финансиран от
Оперативна програма "Добро управление", договор № BG05SFOP001-3.003-0029-C01/ 05.09.2017 г.

- Изразяват ли ОС становища при определяне на бюджета? 3
- Те публични ли са?
- ВСС отчита ли становищата на общите събрания на съдилищата при формиране на предложение за бюджет на съдебната власт?
- Бюджетът на съдебната власт позволява ли да се направи преценка „колко струва“ всеки отделен съд, структура на прокуратурата и следствен отдел? 1

Поради липсата на надеждна информация някои от въпросите останаха без отговор и за да не бъде изкривена общата оценка бяха елиминирани от въпросника.

Актуалната информация за оформяне на индекса, е взета от бюджетната процедура за определяне на бюджета за 2019 г. Пленумът на Висшия съдебен съвет на 13 септември 2018 година единодушно с 19 гласа „за“ прие внесения от министъра на правосъдието проектобюджет на съдебната власт за 2019 г. и актуализираните бюджетни прогнози за 2020 г. и 2021 г., с доклад и приложенията към него, които ще бъдат внесени в Министерство на финансите и Министерски съвет за включване в проекта на Закона за държавния бюджет на Република България за 2019 г. Пленумът на Висшия съдебен съвет възложи мандат на представляващия ВСС, председателите на Върховния касационен съд и Върховния административен съд, и главния прокурор на Република България да проведат срещи и консултации с компетентните органи във връзка с проекта на бюджет на съдебната власт за 2019 г. и актуализираните бюджетни прогнози за 2020 г. и 2021 г. По бюджета на Висшия съдебен съвет са предвидени средства за основен ремонт на органите на съдебната власт в размер на 31 млн. лв., както и средства за застраховки на съдебните сгради и за местни данъци и такси в размер на 2,8 млн. лв., а по бюджета на съдилищата средства за обезпечаване разкриването на 190 нови щатни бройки.

Проектобюджетът за 2019 г. е разработен на базата на предложенията от органите на съдебната власт и заетата численост, като допълнително са предвидени средства за 44 бр. магистрати във връзка с текущи и предстоящи конкурси за първоначално назначаване – съществуващи щатни бройки и 45 нови щатни бройки за съдебни служители в съдилищата, във връзка с решения на Комисия „Съдебна администрация“ към Съдийската колегия на ВСС.

Предвидена е актуализация на работните заплати в размер на 17% за 2019 г., за да се приложат законоустановените изисквания, с които се определят възнагражденията в съдебната система. За 2020 г. и 2021 г. е планирано увеличение в размер на 10%.

И през 2019 г. има разминавания между предложенията на ВСС и МС за бюджета на съдебната власт, което тази година поисканото от ВСС надвишава предложеното от МС с 100 млн. лв., като с годините разликите се увеличават. Различията не допринасят

проект "Гражданска инициатива за укрепване на интегритета на съдебната система", финансиран от
Оперативна програма "Добро управление", договор № BG05SFOP001-3.003-0029-C01/ 05.09.2017 г.

за увеличаване доверието в съдебната, защото бюджетът на ВСС изглежда като основен начин на влияние от правителството върху магистратите. Може и целта да е постигането на реформа в образуването, а по важно в разходването на бюджета, но очевидно до момента е по-голяма бюджетна ефективност не е осъществена, нещо повече според гражданския сектор и част от магистратите, участвали в допитванията и ФГ, в съдебната власт не се говори за ефективност и ефективност на бюджета и макар, че средствата изглеждат достатъчно, се налага усещането, че е възможно те да бъдат разходвани по-добре. Липсата на достъпна информация за обществото за разчетите, на които се основават исканията на ВСС по отношение на бюджета, създават усещането за работа на едро. От Пълен стенографски протокол № 22 от заседанието на Пленума на Висшия съдебен съвет, проведено на 13 септември 2018 г. се вижда, че освен запълване на 44 незаети бройки във връзка с текущи и предстоящи конкурси за първоначално назначаване, се искат 18 нови работни места длъжността "връзки с обществеността" и 27 щатни бройки за длъжността "служител по сигурността на информацията", както и увеличение на заплатите в размер на 17% (взето е предвид планираното увеличение от правителството с 10% на бюджетните заплати за 2019 г. и е завишено по преценка на ВСС, поради обвързаността на заплатите със средно месечната заплата на заетите лица в бюджетната сфера и съответно, увеличение на разходите за осигуровки. Искат се средства за допълнително възнаграждение до 3 работни заплати въз основа на степента на натовареност на съдиите в апелативния специализиран наказателен съд, в специализирания наказателен съд, прокурорите в апелативна специализирана прокуратура, в специализирана прокуратура и следователите в следствения отдел на специализираната прокуратура (съгласно чл.233, ал.6 от ЗСВ).

ВСС предвижда и повишаване на средствата за обучение на кандидатите за младши съдии, младши прокурори и младши следователи, тъй като по време на обучението си те получават 70% от основното възнаграждение на младши съдия, младши прокурор и младши следовател, което е предвидено да се увеличи през 2019 г.

Съгласно стенографския протокол от 13 септември обсъждането на проектобюджета във ВСС продължава по-малко от час и се върти около планираното увеличение на заплатите със 17% през 2019 г., новите бройки за съдебни служители и липсата на средства за транспорт на пътуващите магистрати.

На фона на всичко поискано, Министерският съвет орязва исканията за увеличения в следните направления: средствата за облекло, които в момента се изчисляват в размер „до две средномесечни заплати на заетите в бюджетната сфера“, а МС предлага да се фиксират на „до 450 лв.“; допълнителното възнаграждение за натовареност на магистратите съгласно чл. 233 от Закона за съдебната власт в размер на до 6 основни

проект "Гражданска инициатива за укрепване на интегритета на съдебната система", финансиран от
Оперативна програма "Добро управление", договор № BG05SFOP001-3.003-0029-C01/ 05.09.2017 г.

месечни възнаграждения годишно да е възможно, а не задължително. Тук с Преходните и заключителни разпоредби на Закона за държавния бюджет по-скоро се прави уточняваща редакция на разпоредбата, тъй като и към настоящия момент средствата се отпускат след преценка на съдебния съвет.

С други думи, „значителното” разминаване между правителство и съдебна власт е в допълнителните възнаграждения в системата, но не и по същината на нейната конструкция.

В същото време, МС приема: Увеличение на капиталовите разходи с над 70% спрямо 2018 г., най-вероятно поради напредналото прехвърляне на собствеността на съдебните сгради от Министерство на правосъдието към ВСС; Увеличение на разходите за заплати и издръжка с общо 11% спрямо 2018 г., т.е. на практика се осигурява индексирание на заплатите като това в бюджетния сектор, без да се предвижда допълнително увеличение.

Въз основа на това експертната оценка $E_{PO} = \frac{9+3+1}{30} \times 100 = 43.33$

Във фокус групата магистратите дадоха оценка 90 по отношение на осигуреност, но 25 за ефективност, което даде основание на експертите да потвърдят първоначалната си оценка.

$E_{PO}=43,33$

Общо по E_{PO} експертната оценка е 43,3, означаваща, ресурсното обезпечаване и неговото ефективно и ефикасно използване е под средно ниво за съответствие с критериите за ефективно ресурсно обезпечаване с участие на магистратите и публичност на гражданите.

Отново поради липсата на достоверна информация, налична в обем, който да елиминира случайните грешки, вторият компонент на индекса не е изчисляван.

- По втори елемент участие на гражданите $E_{УГ}$
  - o Има ли процедура за участие на граждани, граждански и професионални организации в обсъждането на проектобюджета преди да бъде гласуван във ВСС и изпратен на министъра на финансите, т.е. преди 1-ви септември?
  - o Министерският съвет взима ли предвид становищата на гражданите и гражданските организации при формирането на своето Становище по бюджета на съдебната власт?

- Трети елемент Прилагане на съвременни управленски технологии $E_{Т}$.

проект "Гражданска инициатива за укрепване на интегритета на съдебната система", финансиран от
Оперативна програма "Добро управление", договор № BG05SFOP001-3.003-0029-C01/ 05.09.2017 г.

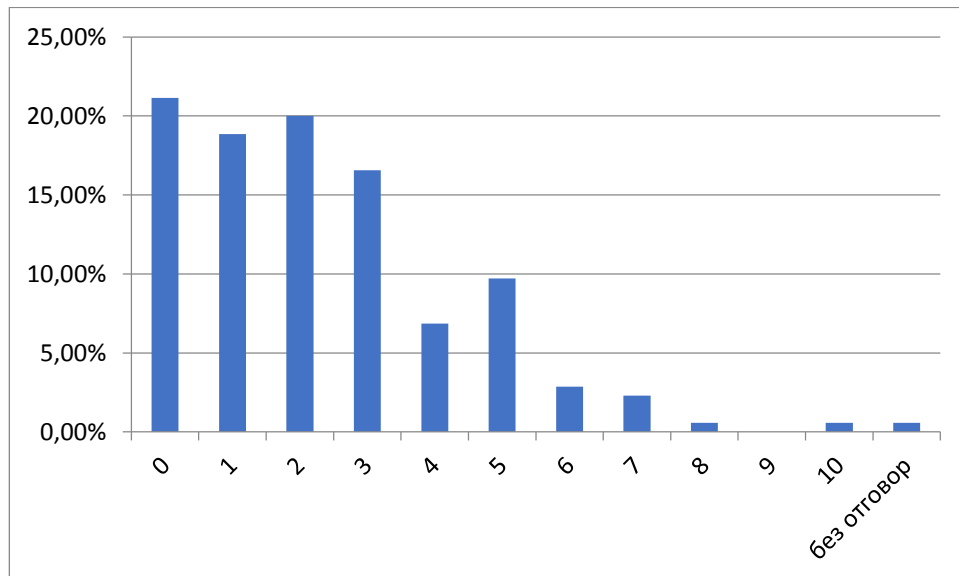
- Какво е нивото на проникване на цифровизацията в съдебната система-3;
- Осигурен ли е достъп през интернет на всички страни в процеса до необходимите документи на всички нива на съдебното производство 1;
- Ниво на използване на технологиите за публичност на дейността на съдебната структури на съдебната власт достатъчно ли е?-5

$$\text{Обща експертната оценка } ET = \frac{3+1+5}{30} \times 100 = 33.33$$

Стойността на компонента, изчислена през експертно оценените му елементи, се верифицира чрез сравняване с резултати на зададен въпрос във фокус групи от магистрати. При получаване на големи размивания се приемат коригиращи мерки, включително с рефериране на външни оценки. Във двете ФГ този коефициент е оценен на 25 за съответствие със съвременните критерии за проникване на информационните технологии в СС.

Участниците в анкетата, имат същото ниво на оценка по този елемент, оценен през отговора на следните въпроси: :

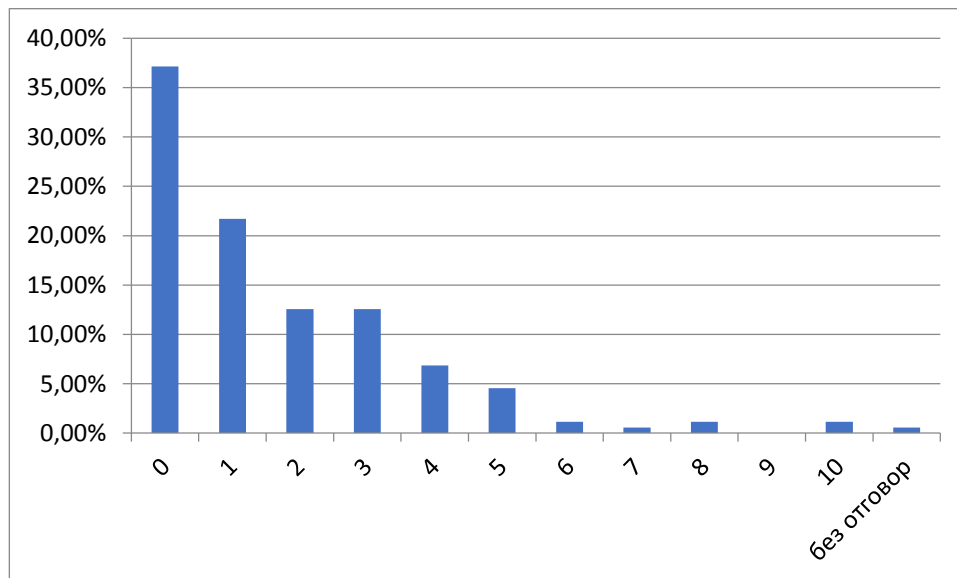
Фигура 1: Какво според вас е нивото на проникване на цифровизацията в съдебната система (0-не използва ЦТ, 10-напълно цифровизирана)

проект "Гражданска инициатива за укрепване на интегритета на съдебната система", финансиран от
Оперативна програма "Добро управление", договор № BG05SFOP001-3.003-0029-C01/ 05.09.2017 г.

Фигура 2: Според Вас достатъчно ли е нивото на използване на технологиите за публичност на дейността на структурите на съдебната власт ? [изобщо не е достатъчно|напълно достатъчно]

Общо по ЕПРЕП оценката е 40,00, означава че този елемент има под средно ниво на съответствие с най-високи изисквания за етични стандарти,

Е_Т=33,33

Общо по Е_Т общата оценка е 33, означаваща, че проникването на технологиите в работата на съдебната система има под средното ниво на съответствие критериите за модерна, цифровизирана съдебна система.

На всеки един от елементите е дадена тежест от 1 до 3, като 3 е с най-висока

Е _{РО}	Е _{УГ}	Е _Т
3	0	2

$$К_{пн} = \frac{3E_{ро} + 2E_{т}}{5} = \frac{3 * 43.33 + 2 * 33.33}{5} = 39.33$$

Компонентът за организация на съдебната система има стойност 39,33 и съгласно приетата класификация е под средното ниво на съответствие с критериите за интегритет на СС в това поле, като най-съществен принос за смъкване на индекса липсата на анализи за ефективността на бюджета и ниското ниво на цифровизация. Стойността е „Б“

ПРОФЕСИОНАЛИЗЪМ И ПРОФЕСИОНАЛНО РАЗВИТИЕ – К_{пр}

Приемания

При идеална система на висше образование специалност Право, справедлива, основано на постиженията и нравствено поведение кариерно развитие, публичност отчетност на назначенията в съдебната система К_{пр} е 100, както и всички негови компоненти.

Източници на информация

Протоколи от заседания на ВСС;

Протоколи на Висшия адвокатски съвет от проведени изпити за адвокати;

Резултати от ФГ и анкета

Публична информация от юридическите факултети;

Агенция по акредитация по отношение на акредитираните юридически програми;

Въпросници за вход в съдебната система;

Атестационни документи

Решения на Комисиите по конкурсите и атестирането за резултатите от конкурсите за обявените длъжности в районните, окръжните и административните съдилища и в прокуратурите.

Страниците на органите на съдебната власт.

Оценка по елементи:

Компонентът включва:

- Вход в системата, норми за подбор на кандидати за СС, Образование в специалност "Право" и наличието на програми/предмети за обучение на студентите в посока утвърждаване интегритета на съдебната система (получават ли деонтични и ценностни знания, свързани с почтеността, макар че тя няма легална дефиниция);

- Назначенията в съдебната система – прилага ли се системата за оценка на входа на СС; какви са механизмите за отчетност и прозрачност на работата на магистратите; какво е съотношението между назначаването с конкурс (вътрешен и външен) и командироването; какъв е делът на командироването над 6 месеца в друг съд/прокуратура;
- Атестиране и издигане в кариерата;
- Компетентност и квалификация.

Коментар:

К_{пр} е индекс за професионализма и професионалното развитие. Определя през изследователските въпроси по елементи на индикатора. Неговата максимална стойност е 100,

Стойността на компонента, изчислена през експертно оценените му елементи, се верифицира чрез сравняване с резултати на зададен въпрос във фокус групи от магистрати, преподаватели по право, студенти по право. При получаване на големи разминавания се приемат коригиращи мерки, включително с рефериране на външни оценки. По отношение на гражданското участие за верификация се използват фокус групи от представители на НПО, активни в областта на съдебната система граждани, както и on-line анкета.

Изследователски/оценъчни въпроси по елементите на К_{пр}:

- Първи елемент: Вход в системата (Е_{вс})
  - Качество на образованието в специалност „Право“
    - Осигурява ли образованието в специалност „Право“ достатъчно правни знания? 7
    - Получават ли деонтични и ценностни знания, свързани с почтеност? 1
    - Юридическият стаж на студентите (студентски и държавен), осигурява ли връзка между образованието и практиката? 2
  - Публичност при назначенията

проект "Гражданска инициатива за укрепване на интегритета на съдебната система", финансиран от
Оперативна програма "Добро управление", договор № BG05SFOP001-3.003-0029-C01/ 05.09.2017 г.

- Знае ли се предварително в разумен срок профилът на бъдещите щатни бройки в отделните магистратури - 4
- Спазва ли се срокът за командироване за не-повече от 12 месеца със съгласието и лицето - 3?
- Наличен ли е регистър на командированите магистрати 3?
- Подбор на кадри за съдебната система
  - Публичност на конкурсите –ред за обявяване, предварителна организация, решения.

Експертната оценка по този елемент е 33,33, оценката получена във фокус групите е 25. След последващ преглед експертите се обединиха около оценка 26,5.

$$\text{Обща експертната оценка } E_{BC} = \frac{4+3+3}{30} \times 100 = 33.33$$

$E_{BC}=30,00$

Общо по E_{BC} оценката е 30,00 означава че този елемент има под средно, близо до ниско ниво на съответствие с изисквания за вход в съдебната система,

- Втори елемент: Атестиране E_A

- Диверсифицирани ли са оценките по скалата или има концентрация в ъв високата част на скалата? 2,5
- Унифицирани ли са на критериите за оценяване? 7,5
- Атестирането на магистратите обвързано ли е с принципа на пропорционалност на оценката между бързина на работата и качество на изготвените актове? 5,6

$$\text{Обща експертната оценка } E_A = \frac{2,5+7,5+5,6}{30} \times 100 = 51,86$$

Оценката получена във фокус групите е 76 След последващ преглед експертите се обединиха около оценка 70.

$E_A=70$

Обща експертната оценка по този елемент е 75, над средно, близко до високо, ниво на постигане на съответствие, След последващ преглед експертите се обединиха около оценка 70.

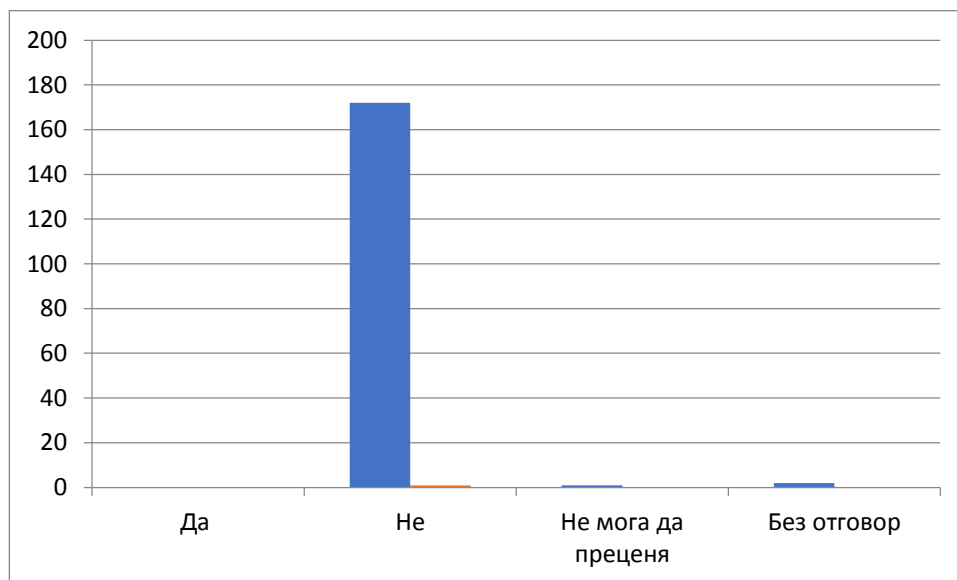

проект "Гражданска инициатива за укрепване на интегритета на съдебната система", финансиран от
Оперативна програма "Добро управление", договор № BG05SFOP001-3.003-0029-C01/ 05.09.2017 г.

- Трети елемент Кариерно развитие (E_{KP})
  - Какво е влиянието на оценките от атестирането в процеса 5;
  - Какво е влиянието на нравствените качества при кариерно израстване-5;
  - Процедурата по повишаване гарантира ли спазване на конкурсното начало? 4
  - Участват ли гражданите при назначаването на върховните длъжности в съдебната система и тяхното участие има ли влияние върху процеса? 3

Анкетата сред гражданите категорично отговори на третия въпрос отрицателно.

фигура 3: Според Вас участват ли гражданите при назначаването на върховните длъжности в съдебната система?

Експертната оценка по този показател е 42,5. ФГ даде оценка 50.

След колективна експертиза окончателната оценка, обединила експертите е 46.

$E_K=46$

Обща експертна оценка 46 означава средна и малко над средна оценка за съответствие с изискванията за кариерно развитие в СС

На всеки един от елементите е дадена тежест от 1 до 3, като 3 е с най-висока

E_{BC}	E_A	E_{KP}
----------	-------	----------

проект "Гражданска инициатива за укрепване на интегритета на съдебната система", финансиран от
Оперативна програма "Добро управление", договор № BG05SFOP001-3.003-0029-C01/ 05.09.2017 г.

3	1	2
---	---	---

$$K_{\text{пи}} = \frac{3E_{\text{вс}} + E_{\text{а}} + 2E_{\text{кр}}}{6} = \frac{3 * 26,5 + 70 + 2 * 46}{6} = 40$$

Компонентът за професионализъм и професионално развитие има стойност 40 и съгласно приетата класификация е под средното ниво на съответствие с критериите за интегритет на СС в това поле, като най-съществен принос за смъкване на компонента на индекса се има нивото на висшето образование. Стойността е „Б“.

ЕТИЧНИ СТАНДАРТИ – К_{ес}

Приемания

При ясна, публична, непротиворечива рамка от етични стандарти, отговарящи на изискванията на закона и нравствените норми на обществото, при дисциплинарна политика, отговаряща на тази рамка, както и при наличие на процедура и механизми за актуализиране на тази рамка, К_{ес} има стойност 100, както и всички негови елементи.

Източници на информация:

Доклади за работата на ИВСС

Доклади за работата на ВАС

Доклади за работата на ВКС

Доклади за работата на Прокуратурата;

Протоколи на от заседание на ВСС;

Страниците на органите на съдебната власт.

<http://www.vss.justice.bg/>

Оценка по елементи

Компонентът отчита наличието на установена и оповестена рамка от етични стандарти:

- Прилага се установена последователна и непротиворечива рамка от етични стандарти/норми в т.ч. Кодекса за етично поведение на българските магистрати, вътрешни правила, отговарящи на изискванията на закона и нравствените норми на обществото;
- Дисциплинарна политика в съдебната система – брой искания до ВСС за откриване на дисциплинарно производство срещу магистрат; брой заведени дисциплинарни преписки във връзка с кодекса за етично поведение и/или компоненти от него, и/или етични стандарти; Брой влезли в сила дисциплинарни наказания; евентуално – общ брой дисциплинарни наказания (плюс налаганите от адм. ръководители) и съотношение към жалбите в съда и отменени дисциплинарни решения;
- Наличие на система за преглед и развитие на етичната рамка.

Коментар:

проект "Гражданска инициатива за укрепване на интегритета на съдебната система", финансиран от
Оперативна програма "Добро управление", договор № BG05SFOP001-3.003-0029-C01/ 05.09.2017 г.

K_{ec} е индикатор на етичните стандарти. Определя се през изследователските въпроси по елементи на индикатора. Неговата максимална стойност е 100.

Изследователските въпроси за оценка на прилагането на установената рамка от етични норми и стандарти основно през дисциплинарната практика, последователното и независимо прилагане на етичните изисквания в дисциплинарната практика.

- Първи елемент на индикатора Прилагане на рамката от етични правила и стандарти (E_{ПРЕП}):
  - Налице ли е установена практика за поставяне на рамката от етични норми и стандарти за съдебната система като водеща в работата на ВСС? 7
  - Практиката на ВСС непротиворечива и последователна ли е? 3,6
  - Органите по чл.312, чл.1¹ от ЗСВ имат ли разработени и приложими правила за образуване на дисциплинарно производство за налагане на дисциплинарно наказание на съдия, прокурор и следовател, административен ръководител и заместник на административен ръководител по отношение неспазването на Единния Кодекс за етично поведение на българските магистрати? Те публикувани ли са? 3

$$\text{Обща експертната оценка } E_{\text{ПРЕП}} = \frac{7+3,6+3}{30} \times 100 = 49,5$$

Експертна оценка E_{ПРЕП} е 49,5. Оценката на магистратите във ФГ е значително по-ниска от експертната оценка и е 25. След обсъждане в екипа, експертите се обединиха на оценка 40.

E_{ПРЕП}=40,00

Общо по E_{ПРЕП} оценката е 40,00, означава че този елемент има под средно ниво на съответствие с най-високи изисквания за етични стандарти,

- Вторият елемент на този компонент на индекса Дисциплинарна практика (E_{ДП})

¹ съответния административен ръководител; по-горестоящ административен ръководител;3. Инспектората към Висшия съдебен съвет; министъра на правосъдието

проект "Гражданска инициатива за укрепване на интегритета на съдебната система", финансиран от
Оперативна програма "Добро управление", договор № BG05SFOP001-3.003-0029-C01/ 05.09.2017 г.

- Какво е съотношението на исканията за откриване на дисциплинарни производства във връзка с ЕКПБМ и откритите дисциплинарни производства в същата връзка? Аргументирани ли са отказите за откриване на дисциплинарни производства?
- Какво е съотношението на решенията за налагане на дисциплинарни наказания към отменените от Съда такива?

Този елемент не е изчисляван , поради факта, че няма нововъзникнали факти, даващи достатъчно увереност за обективност на получените резултати.

- Трети компонент: Наличие на система за преглед и развитие на етичната рамка (Е_{СРЕП}):
  - Налична ли са непротиворечиви указания в нормативната база и съответните и правила за прилагане? 4
  - Регламентирана ли и развива ли се система от органи, ангажирани с прегледа и развитие на системата от етични правила? 3
  - Публикувани ли са доклади, резюмета и/или информация за проведени прегледи на етичната рамка и предложения за нейното развитие. 3

Обща експертната оценка $E_{СРЕП} = \frac{4+3+3}{30} \times 100 = 36.33$

Участниците във фокус групите формулираха по-ниска оценка от 27 за съответствие с най-високо съответствие с изисквания за прилагане на установена последователна и непротиворечива рамка от етични стандарти и нейното прилагане . След консултации екипът се обедини около $E_{СРЕП}=30$

$E_{СРЕП}=30$

Общо по $E_{СРЕП}$ оценката е 30,00, означава че този елемент има под средно ниво на съответствие с най-високи изисквания за етични стандарти,

В Конституцията на РБ няма заложен изисквания по отношение на нравствените качества на магистратите (с изключение към членовете на ВСС), за разлика от основните закони на други европейски държави, като например Германия. От друга страна последните изменения на КРБ (чл. 132а, ал. 6) възлагат на ИВСС да извършва проверки за почтеност и конфликт на интереси на съдии, прокурори и следователи, на имуществените им декларации, както и за установяване на действия, които накърняват престижа на съдебната власт, и такива, свързани с нарушаване на независимостта на съдиите, прокурорите и следователите, което е свързано с контрола на интегритета.

проект "Гражданска инициатива за укрепване на интегритета на съдебната система", финансиран от
Оперативна програма "Добро управление", договор № BG05SFOP001-3.003-0029-C01/ 05.09.2017 г.

Поради спецификата на качествата, за които ИВСС извършва проверки и поради техния характер, които не са последица от магистратска дейност, е необходимо наличието или отсъствието на тези качества да се нормират в Кодекса за етично поведение на българските магистрати и да се установяват по специалния ред на ЗСВ (чл. 175к).

Такова правомощие не е предвидено за съдийската и прокурорската колегия на ВСС (чл. 30, ал. 5). Независимо от това ЗСВ се позовава на Кодекса в чл. 39б, ал. 5 (Комисиите по професионална етика осъществяват дейността си по прилагането на Кодекса за етично поведение на българските магистрати в съответствие с правилата за организацията и дейността им, приети от съответната колегия на Висшия съдебен съвет.); чл.162, т. 5 по отношение изискванията, които трябва да притежава лице, което може да се назначи за съдия, прокурор или следовател; чл. 184, нова ал. 6 по отношение съдържанието на устния изпит; чл. 198, ал. 1 нова т. 5 по отношение критериите за атестиране на съдия, прокурор и следовател, както и чл. 308 ал. 3, т. 3 (дисциплинарно нарушение е) „действие или бездействие, включително нарушаване на Кодекса за етично поведение на българските магистрати, което накърнява престижа на съдебната власт.“

Това създава непълнота на законовата регламентация и създава проблеми включително при предложения за промени и допълнения на Кодекса.

На всеки един от елементите е дадена тежест от 1 до 3, като 3 е с най-висока

ЕПРЕП	ЕДП	ЕСРЕП
3	2	1

$$К_{\text{пи}} = \frac{3\text{Епреп} + \text{Есреп}}{5} = 36$$

Компонентът за етични стандарти има стойност 36 и съгласно приетата класификация е под средното ниво на съответствие с критериите за интегритет на СС в това поле, като най-съществен принос за смъкване на индекса имат неустойчивостта на правната рамка и честите промени, както и малкото значение, което се отдава на етичните стандарти в системата. Стойността е „Б“

ОБЩЕСТВЕНО ДОВЕРИЕ В СЪДЕБНАТА СИСТЕМА – К_{од}

Приемания

При пълно и безрезервно довери на обществото в органите на съдебната власт К_{од} има стойност 100, както и всички негови елементи.

Източници на информация:

Анкетно проучване и фокус групи

Компонентът отчита приноса на прилагане на правната рамка и функционирането на системата за формиране и поддържане на обществено доверие в съдебната система:

- Прозрачност и отчетност на системата (Епо)
- Приложимост на интегритета за обществото ("Разумен срок" за решаване на делата) – срок от образуване до решаване на делото (съответно за прокуратурата и следствието – от образуването до внасяне на ОА в съда); съобразяване с вида на съда/прокуратурата, натоварването на магистратите и залите, и съдебната карта Епи;
- Възприятие на гражданите за интегритета на СС Еви;
- Ниво на общественото доверие в органите на съдебната власт. Ед

Коментар:

К_{од} е индикатор на общественото доверие в системата. Определя се през изследователските въпроси по елементи и поделементи на индикатора. Неговата максимална стойност е 100.

Изследователските въпроси за определяне стойността на компонента са през оценка на изследователските въпроси, които по елементите са както следва:

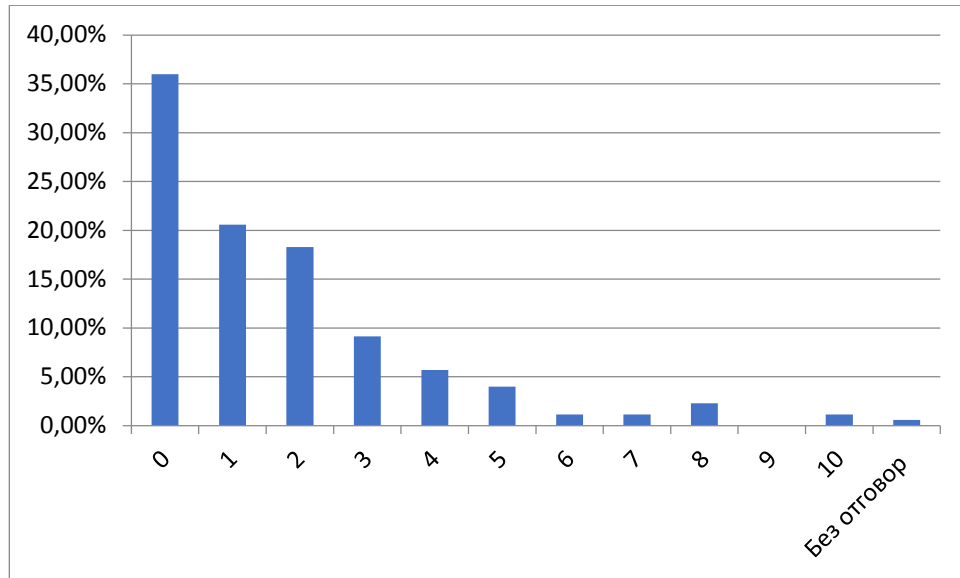
- По първи елемент Епо:
  - Степен, до която органите на СВ предоставят на обществеността полезна, своевременна и разбираема информация – резултати от фокус-групи и on-line анкета- 3,3

Оценката по този въпрос се определя през анкетата, чрез следния въпрос:

проект "Гражданска инициатива за укрепване на интегритета на съдебната система", финансиран от
Оперативна програма "Добро управление", договор № BG05SFOP001-3.003-0029-C01/ 05.09.2017 г.

фигура 4: Моля да определите степента, до която органите на СВ предоставят на обществеността полезна, своевременна и разбираема информация? [изобщо не предоставя полезна своевременна и разбираема информация|предоставяната информация е достатъчна, полезна, своевременна и разбираема]

Фокус групите дадоха подобен отговор.

- Отчетите на органите на съдебната власт са редовни, публично достъпни, разбираеми за по-широката публика- експертна оценка с документално проучване, верификация през фокус-групите и on-line анкета 6;
- Предоставянето на информация както на участниците в съдебното производство, така и за изследователи и широка публика е лесно достъпно и ориентирано към потребителя – експертна оценка с документално проучване, верификация през фокус-групите и on-line анкета 3;
- Отчетите на органите на съдебната власт са обективни и събуждат доверие в дейността на отчитащия се орган – експертна проверка и фокус групи -4

$$\text{Обща оценка ЕПО} = \frac{3,3+6+3+4}{40} \times 100 = 40.75$$

Оценка от 40,74 показва средно ниво на съответствие с изискванията за прозрачност и отчетност.

- за решаване на делата-експертен анализ;

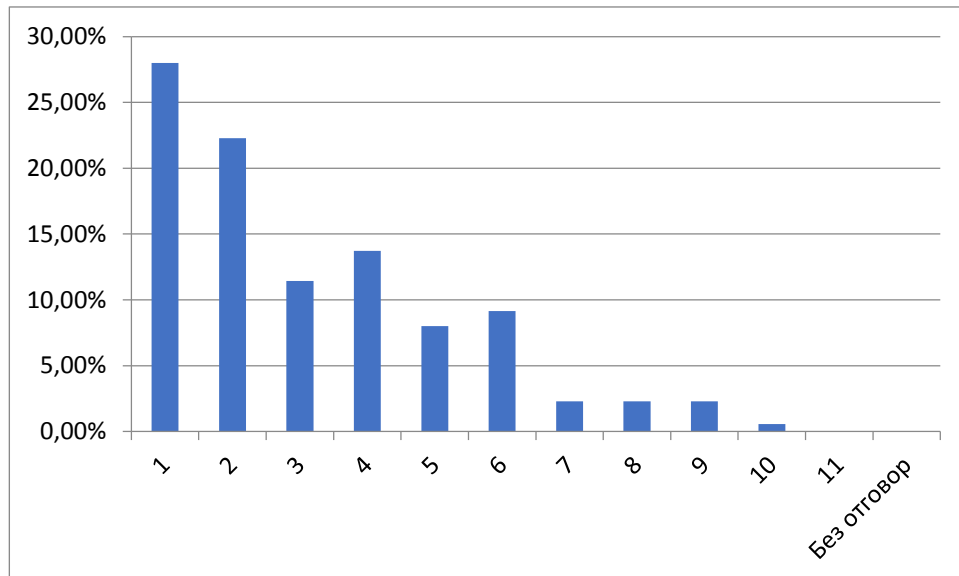

проект "Гражданска инициатива за укрепване на интегритета на съдебната система", финансиран от
Оперативна програма "Добро управление", договор № BG05SFOP001-3.003-0029-C01/ 05.09.2017 г.

- По показател възприятие на гражданите за интегритет в съдебната система Еви се оценява през анкета възприятието на гражданите за:
- Независимостта на магистратите;
  - Безпристрастност;
  - Неподкупност;
  - Благоприличие;
  - Трудолюбие и усърдие;
  - Вежливост и толерантност
  - Справедливост.

Отговорите на анкета на тези въпроси са както следва:

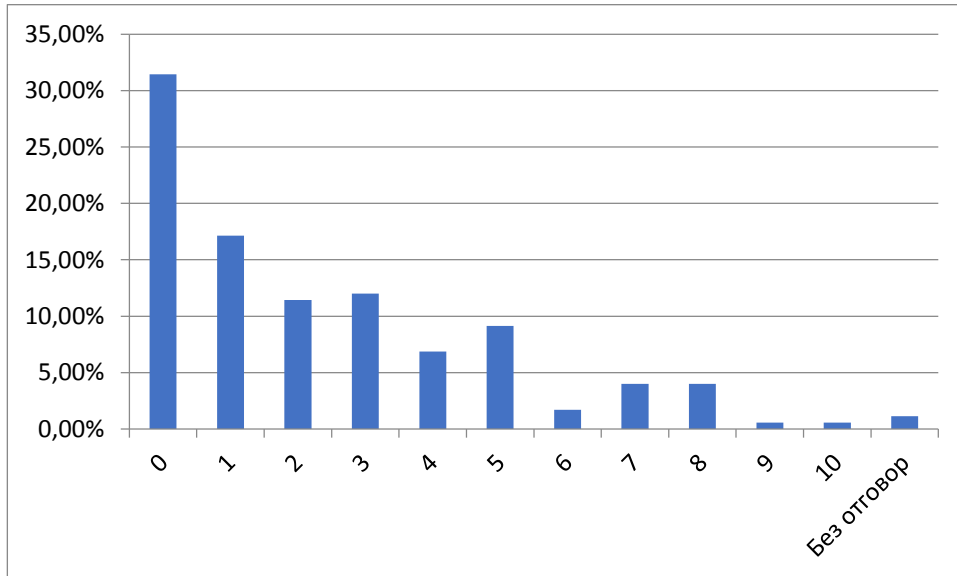
Фигура 5: "Моля да определите според Вас доколко българските магистрати са безпристрастни и независими? [изобщо не са независими|напълно безпристрастни са]" **3,17**

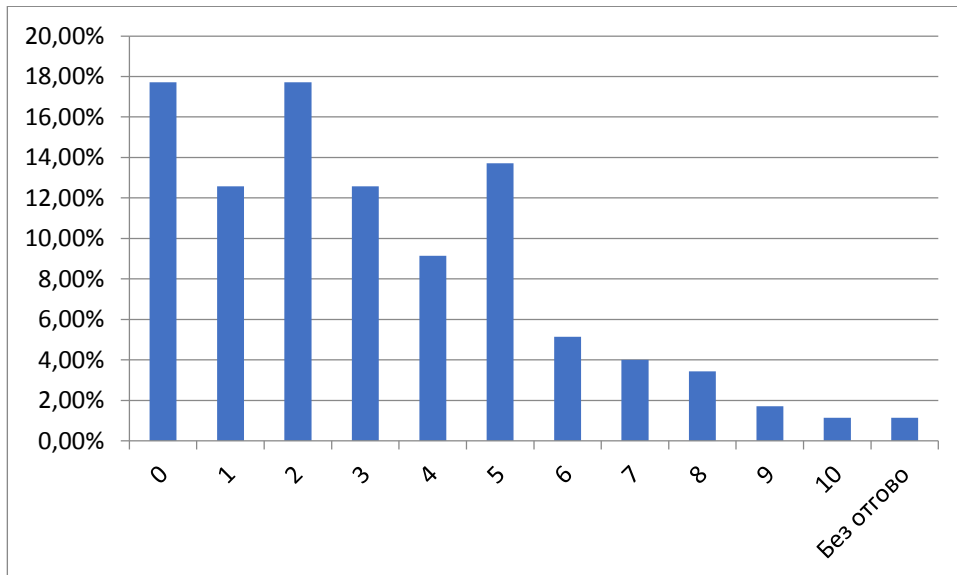

проект "Гражданска инициатива за укрепване на интегритета на съдебната система", финансиран от
Оперативна програма "Добро управление", договор № BG05SFOP001-3.003-0029-C01/ 05.09.2017 г.

Фигура 5: Моля да определите според Вас доколко българските магистрати са неподкупни? [изобщо не са неподкупни/ напълно неподкупни са] -3,29

Фигура 6: Моля да определите според Вас доколко българските магистрати са спазват нормите за благоприличие? – 4,09

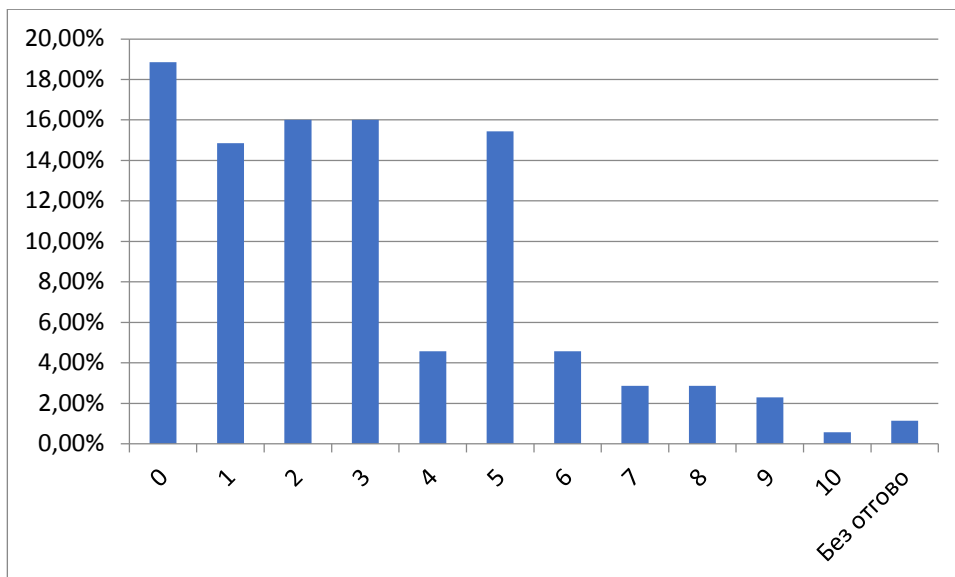

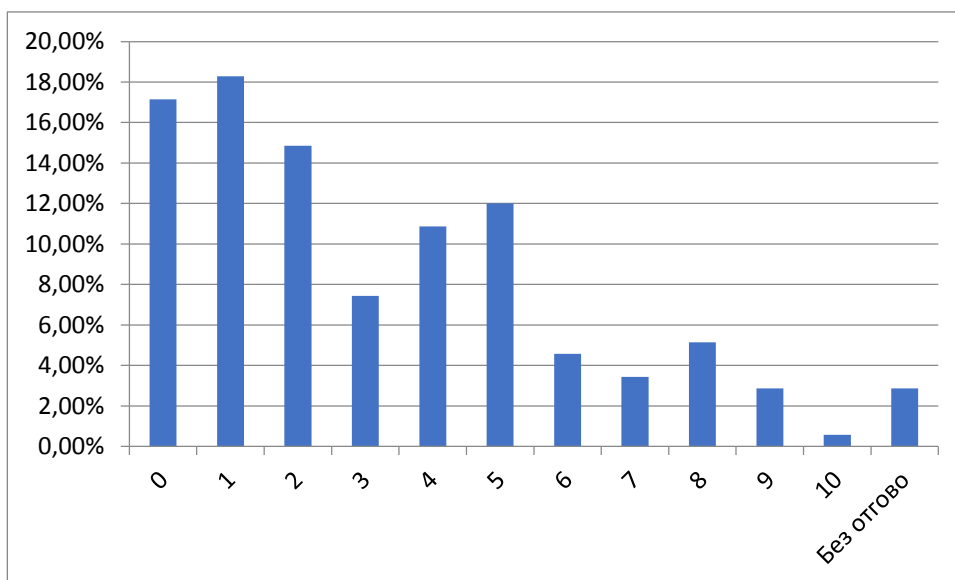

проект "Гражданска инициатива за укрепване на интегритета на съдебната система", финансиран от
Оперативна програма "Добро управление", договор № BG05SFOP001-3.003-0029-C01/ 05.09.2017 г.

Фигура 7: Моля да определите според Вас доколко българските магистрати изпълняват своите задължения с трудолюбие и усърдие? [изобщо не ги изпълняват с трудолюбие и усърдие|винаги ги изпълняват с трудолюбие и усърдие] – **3,90**

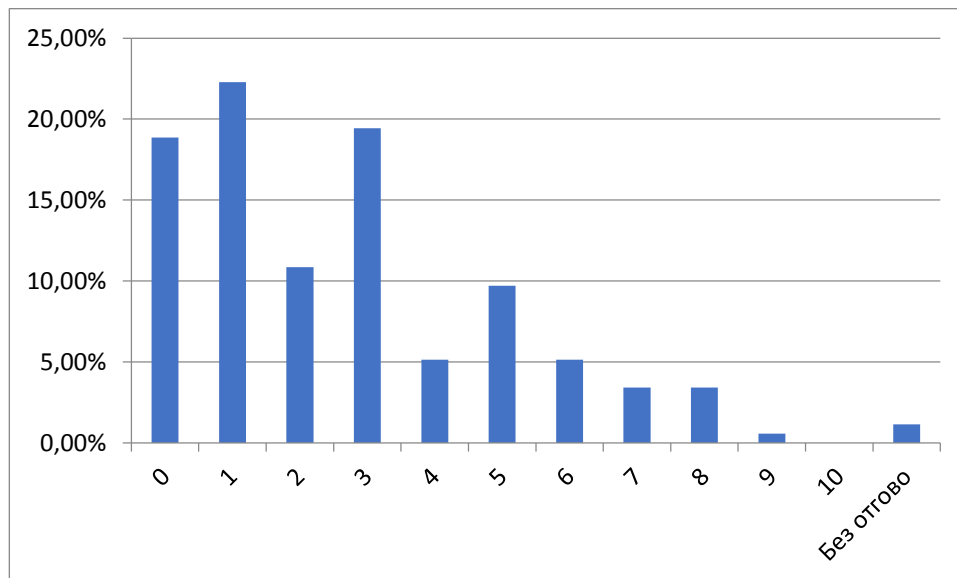
Фигура 8: Моля да определите според Вас доколко българските магистрати се държат вежливо и толерантно? [никога не се държат вежливо и толерантно|винаги се държат вежливо и толерантно] – **4,06**

проект "Гражданска инициатива за укрепване на интегритета на съдебната система", финансиран от
Оперативна програма "Добро управление", договор № BG05SFOP001-3.003-0029-C01/ 05.09.2017 г.

Фигура 9: Моля да определите според Вас доколко българските магистрати са справедливи? [изобщо не са справедливи|напълно справедливи са] – **3,61**

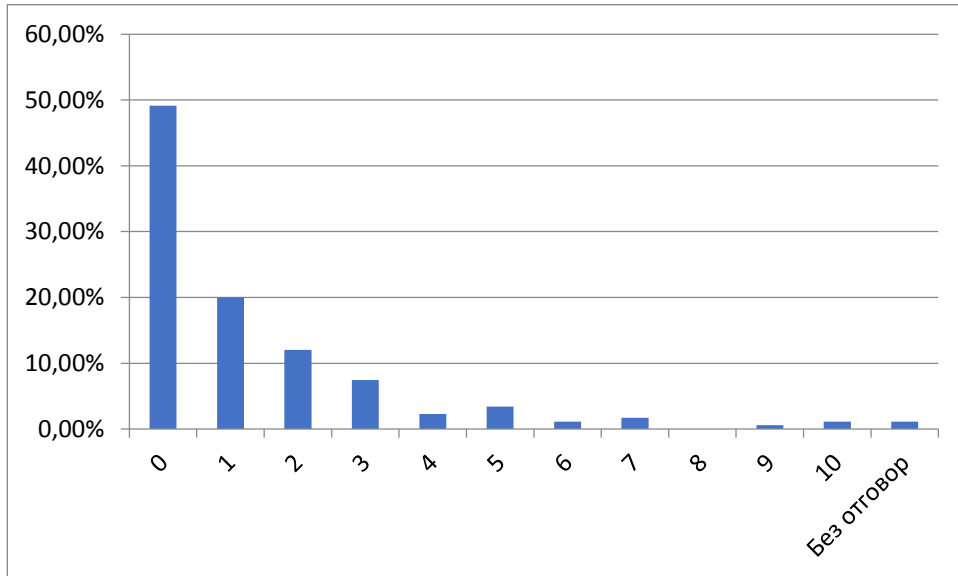
По система за изчисление на общата оценка по този показател Епо е **37.81**, което означава, че гражданите възприемат интегритета в съдебната система под средното ниво на съответствие.

- По показател Ед през анкетно проучване се оценява в каква степен гражданите вярват на всеки от органите в съдебната система, през отговора на следните въпроси:

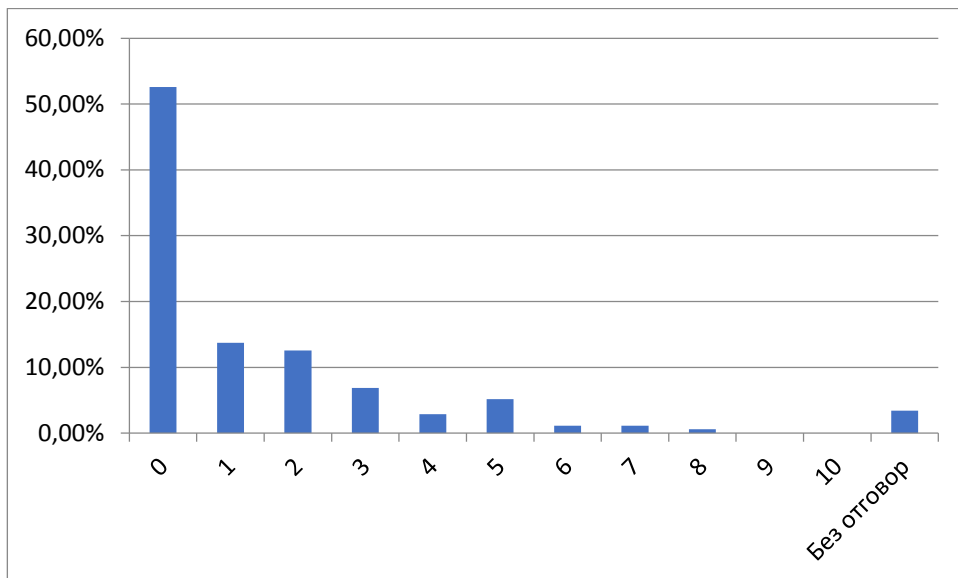
проект "Гражданска инициатива за укрепване на интегритета на съдебната система", финансиран от
Оперативна програма "Добро управление", договор № BG05SFOP001-3.003-0029-C01/ 05.09.2017 г.

Фигура 10: Моля, оценете, по скалата от 0 до 10, Вашето доверие към Висшия съдебен съвет [нямам никакво доверие|имам пълно доверие] – **2,92**

За отбелязване е, че тези резултати се различават съществено, от резултатите от предишна анкета, в която участваха значителен брой магистрати.

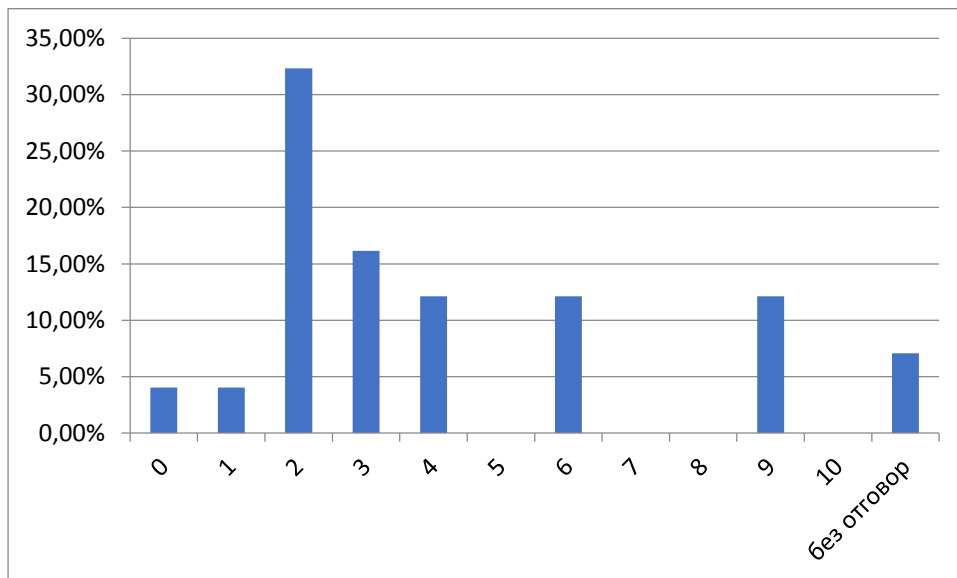
Фигура 11: Моля, оценете, по скалата от 0 до 10, Вашето доверие към Инспектората на ВСС [нямам никакво доверие / имам пълно доверие] – **2,20**

проект "Гражданска инициатива за укрепване на интегритета на съдебната система", финансиран от
Оперативна програма "Добро управление", договор № BG05SFOP001-3.003-0029-C01/ 05.09.2017 г.

фигура 12: Моля, оценете, по скалата от 0 до 10, Вашето доверие към Съда [нямам никакво доверие /
имам пълно доверие] – **4,73**

фигура 13: Моля, оценете, по скалата от 0 до 10, Вашето доверие към Прокуратурата: [нямам никакво
доверие|имам пълно доверие] – **2,09**

Общата оценка в правосъдните институции е $E_d=28,23$ което е под средното.

На всеки един от елементите е дадена тежест от 1 до 4, като 4 е с най-висока.

$E_{по}$	$E_{пи}$	$E_{ви}$	E_d
4	1	3	2

$$K_{пи} = \frac{3E_{по} + E_{пи} + E_d}{10} = 36,08$$

Компонентът за обществено доверие има стойност 36,08 и, съгласно приетата класификация, е над средното ниво на съответствие с критериите за интегритет на СС в това поле, като най-съществен принос за смъкване на индекса има ниското обществено доверие към институциите и органите на системата. Стойността е „Б“

проект "Гражданска инициатива за укрепване на интегритета на съдебната система", финансиран от
Оперативна програма "Добро управление", договор № BG05SFOP001-3.003-0029-C01/ 05.09.2017 г.

ИНДЕКС НА ИНТЕГРИТЕТ НА СЪДЕБНАТА СИСТЕМА

Индексът на интегритета в съдебната система се състои от 5 обособени индикатора/индекса за всеки от определените компоненти, определени по-горе. Общият индекс се определя въз основа на отделните компоненти, като всеки от тях участва в ИИСС с определена тежест, както е определена при обществени обсъждания и залегна в методиката

Съответно ИИСС за 2018 г. се състои от компоненти със следните стойности

- Индекс на правна и институционална рамка = 56,67
- Индекс на организация на съдебната система = 39,33
- Индекс на професионализма и професионалното развитие = 40
- Индекс на рамка от етични стандарти=36
- Индекс на обществено доверие = 36,08

Формулата за изчисляване на ИИСС се бази на равни тегла на отделните елементи.

$$\text{ИИСС} = \frac{a_{\text{Кпи}} + b_{\text{Ко}} + c_{\text{Кпр}} + d_{\text{Ке}} + f_{\text{дКод}}}{15},$$

където ИИСС е **индекса на интегритета в съдебната система** за съответната година и представлява число от 0 до 100; *a, b, c, d и f* са теглата на определените елементи, определени след консултациите със заинтересованите страни съответно:

<i>a</i>	<i>b</i>	<i>c</i>	<i>d</i>	<i>f</i>
5	1	4	3	2
56.67	36.33	40	36	36.08

и.

$$\text{ИИСС} = \frac{a_{\text{Кпи}} + b_{\text{Ко}} + c_{\text{Кпр}} + d_{\text{Ке}} + f_{\text{дКод}}}{15} = 43.99$$

По отношение на получените стойности се приема, че стойности:

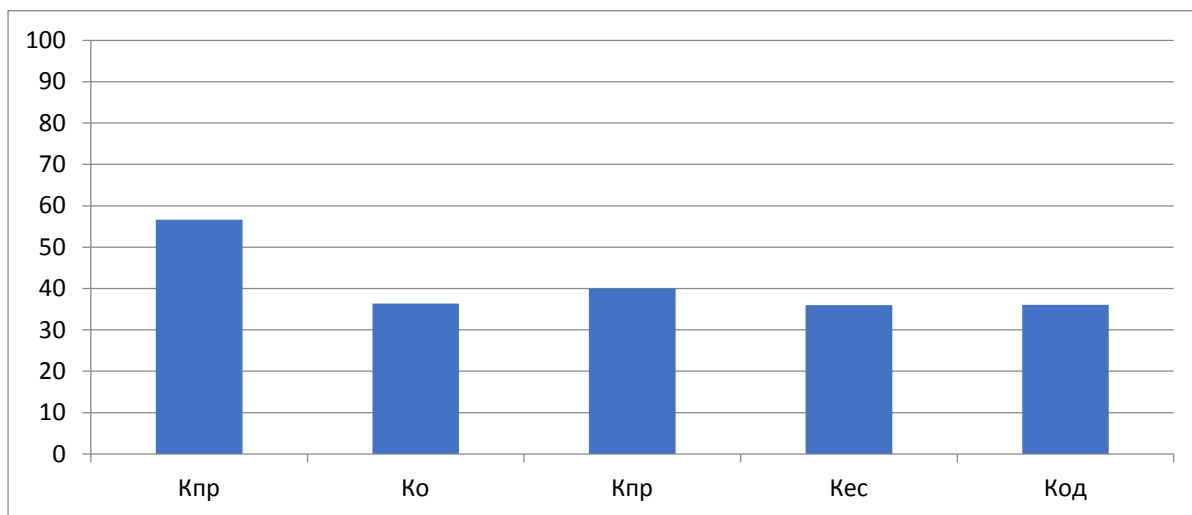
- **АА** от 76 до 100 са високо ниво на интегритет;
- **А** от 56 до 75 над средно ниво на интегритет;
- **ББ** от 45 до 55 – средно ниво на интегритет ;

проект "Гражданска инициатива за укрепване на интегритета на съдебната система", финансиран от
Оперативна програма "Добро управление", договор № BG05SFOP001-3.003-0029-C01/ 05.09.2017 г.

- Б 26 до 45 – под средно ниво на интегритет;
- В до 25 – ниско ниво на интегритет;

В този случай Индексът на интегритета на съдебната система отговаря на стойност „Б“.

Стойност на индекса „Б“ означава ниво под средно ниво на интегритета на съдебната система. Факторите, които водят до този резултат, могат да се обобщят така:

- неустойчивостта на правната рамка и честите промени, водещи до непоследователност и несъгласуваност на правната рамка;
- Ниско ниво на проникване на цифровите технологии в Съдебната система и оттам комуникации, които на съответстват на XXI век;
- Незадоволително ниво на образованието в специалност „Право“ ;
- Малкото ниво, което се отдава на етичните норми и стандарти в системата и подцененото им значение за кариерното развитие на магистратите;
- Липсата на политика в системата, за предоставяне ясна, коректна и разбираема информация за работата на органите в нея и ориентирана към широката общественост.